

ด่วนที่สุด

ที่ สน ๐๐๑๘.๑/ว ๒๖๓๒๙

ศาลากลางจังหวัดสกลนคร

ถนนศูนย์ราชการ สน ๔๗๐๐๐

๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการเสนอร่างพระราชบัญญัติสมาคมและมูลนิธิ พ.ศ.

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาประกาศกรมการปกครอง เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการเสนอร่างพระราชบัญญัติสมาคมและมูลนิธิ พ.ศ. ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. ร่างพระราชบัญญัติสมาคมและมูลนิธิ พ.ศ. จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมการปกครองอยู่ระหว่างการรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการเสนอร่างพระราชบัญญัติสมาคมและมูลนิธิ พ.ศ. โดยมีหลักการสำคัญ เพื่อเป็นการปรับปรุงกฎหมายด้วยสมาคมและมูลนิธิที่จัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน รวมถึงเพื่อควบคุมการดำเนินกิจการสมาคมและมูลนิธิในปัจจุบันไม่ให้กระทำการอันมิชอบด้วยกฎหมาย

จังหวัดสกลนครพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การจัดทำร่างพระราชบัญญัติสมาคมและมูลนิธิ พ.ศ. เป็นไปตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงขอให้อำเภอดำเนินการประชาสัมพันธ์ประกาศของกรมการปกครอง เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการเสนอร่างพระราชบัญญัติสมาคมและมูลนิธิ พ.ศ. ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ เพื่อให้ข้าราชการในสังกัดที่ทำการปกครองอำเภอ และประชาชน ร่วมแสดงความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติสมาคมและมูลนิธิ พ.ศ. ผ่านระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th) ตั้งแต่วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๗ ถึงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวจิราภรณ์ เบิกบานดี)

นายอำเภอเมืองสกลนคร รักษาราชการแทน

ปลัดจังหวัดสกลนคร ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร

ที่ทำการปกครองจังหวัด

กลุ่มงานปกครอง

โทร. ๐-๔๒๗๑-๑๔๖๑ , ๐-๔๒๗๑-๖๖๓๗

ประกาศกรมการปกครอง

เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการเสนอร่างพระราชบัญญัติสมาคมและมูลนิธิ พ.ศ.

ด้วยกรมการปกครองอยู่ระหว่างการรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการเสนอร่างพระราชบัญญัติสมาคมและมูลนิธิ พ.ศ. โดยมีหลักการสำคัญ เพื่อเป็นการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสมาคมและมูลนิธิ ที่จัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน รวมถึงเพื่อควบคุมการดำเนินกิจการสมาคมและมูลนิธิในปัจจุบันไม่ให้กระทำการอันมิชอบด้วยกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๑๑ วรรคสี่ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบกับข้อ ๔ ของคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ กรมการปกครองจึงดำเนินการรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการเสนอร่างพระราชบัญญัติสมาคมและมูลนิธิ พ.ศ. ด้วยวิธีการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th) ตั้งแต่วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๗ ถึงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

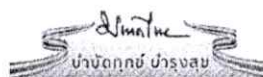
ทั้งนี้ สามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่สำนักงานสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง โทรศัพท์ ๐ ๒๓๕๖ ๙๕๔๔

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายสมชัย เลิศประสิทธิพันธ์)
รองอธิบดี รักษาการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

(QR Code สำหรับรับฟัง
ความคิดเห็นผ่านระบบกลางทางกฎหมาย)

“ผู้มีส่วนได้เสีย” หมายความว่า บุคคล กลุ่มบุคคล หรือนิติบุคคลที่อาจจะได้รับประโยชน์หรือเสียประโยชน์หรือน่าจะได้ประโยชน์หรือน่าจะเสียประโยชน์ในการจัดการกิจการของสมาคมหรือมูลนิธิไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกำกับและพิจารณาอุทธรณ์สมาคมและมูลนิธิ

“นายทะเบียน” หมายความว่า อธิบดีกรมการปกครอง ในกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดอื่น หรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมการปกครองหรือผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ลดหรือยกเว้นค่าธรรมเนียม ระเบียบ ประกาศ และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖ การจัดตั้งสมาคมหรือมูลนิธิ ต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน
สมาคมหรือมูลนิธิต้องมีข้อบังคับและจดทะเบียนตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้
เมื่อได้จดทะเบียนแล้วให้เป็นนิติบุคคล

มาตรา ๗ การจดทะเบียนสมาคมหรือมูลนิธิให้ยื่นคำขอจัดตั้งต่อนายทะเบียน หรือผู้ที่
นายทะเบียนมอบหมาย ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ขอจะเลือกยื่นคำขอดังกล่าวรวมถึงนำเสนอเอกสารหลักฐานหรือสำเนาเอกสารหลักฐาน
ประกอบคำขอจัดตั้งต่อนายทะเบียนโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามแบบ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่กำหนดก็ได้

มาตรา ๘ สมาคมหรือมูลนิธิอาจมีรายได้ เช่น รายได้จากการบริจาค รายได้จากการจัดงาน
การกุศล รายได้จากการเรียไร หรือรายได้ในลักษณะอื่น เพื่อดำเนินกิจการของสมาคมได้ แต่จะนำรายได้มา
แบ่งปันกันมิได้

กรณีได้รับเงินอุดหนุนหรือเงินบริจาคจากองค์กร หน่วยงานหรือเอกชนต่างประเทศ
เกินจำนวนที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดจะต้องรายงานต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับเงิน
อุดหนุนหรือเงินบริจาคมานั้น

หมวด ๒

คณะกรรมการกำกับและพิจารณาอุทธรณ์สมาคมและมูลนิธิ

มาตรา ๙ ให้มีคณะกรรมการกำกับและพิจารณาอุทธรณ์สมาคมและมูลนิธิคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

- (๑) ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ
 - (๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนกระทรวงแรงงาน เป็นกรรมการ
 - (๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหกคนซึ่งปลัดกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ด้านสมาคม มูลนิธิ การเงิน การคลัง การบริหารจัดการ หรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการ อย่างน้อยด้านละหนึ่งคน
 - (๔) กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนสมาคมสันนิบาตมูลนิธิแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และผู้แทนสมาคมสันนิบาตสมาคมแห่งประเทศไทย
- ให้อธิบดีกรมการปกครองมอบหมายข้าราชการของกรมการปกครองคนหนึ่งเป็นกรรมการ และเลขานุการ และอีกสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการกำกับและพิจารณาอุทธรณ์สมาคมและมูลนิธิมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๕
- (๒) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวงหรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้
- (๓) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้
- (๔) ติดตามและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ กฎกระทรวงหรือระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้
- (๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการมีอำนาจเรียกบุคคลใดมาให้อภัยคำหรือให้ส่งเอกสารหลักฐานหรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๑ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการหรือผู้รับมอบหมายจากกรรมการ มาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ และมีได้มอบหมายให้บุคคลใดเข้าประชุมแทน ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุมแทน

การประชุมกรรมการอาจดำเนินการโดยการติดต่อสื่อสารด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยกรรมการไม่จำเป็นต้องปรากฏตัวในที่ประชุมก็ได้ การประชุมกรรมการโดยการติดต่อสื่อสารด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ให้ถือว่ากรรมการซึ่งใช้การติดต่อสื่อสารตามวรรคสามได้เข้าประชุมกรรมการ และให้นับเป็นองค์ประชุมและมีสิทธิออกเสียงในการประชุมด้วย

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

หมวด ๓

สมาคม

ส่วนที่ ๑

การจัดตั้งสมาคม

มาตรา ๑๒ การขอจดทะเบียนสมาคมนั้น ให้ผู้จะเป็นสมาชิกของสมาคมจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน ร่วมกันยื่นคำขอเป็นหนังสือพร้อมบัญชีรายชื่อสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าสามสิบคนต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่สำนักงานใหญ่ของสมาคมจะตั้งขึ้น

ใบสำคัญการจดทะเบียนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๓ ข้อบังคับของสมาคมต้องมีรายการตามที่กำหนดในกฎกระทรวงซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อสมาคม

(๒) วัตถุประสงค์ของสมาคม

(๓) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ และที่ตั้งสำนักงานสาขาทั้งปวง

(๔) วิธีรับสมาชิก และการขาดจากสมาชิกภาพ

(๕) อัตราค่าธรรมเนียมแรกเข้า และอัตราค่าบำรุง

(๖) ข้อกำหนดเกี่ยวกับคณะกรรมการของสมาคม ได้แก่ จำนวนกรรมการ การตั้งกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ และการประชุมของคณะกรรมการ

(๗) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดการสมาคม การบัญชี และทรัพย์สินของสมาคม

(๘) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการประชุมใหญ่

ชื่อของสมาคมตามวรรคหนึ่ง (๑) ที่เป็นภาษาต่างประเทศจะต้องจัดทำคำแปลเป็นภาษาไทยที่มีการรับรองความถูกต้องมาด้วย การรับรองความถูกต้องของคำแปลเป็นภาษาไทยหรือการยินยอมรับเอกสารที่ทำขึ้นเป็นภาษาต่างประเทศให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

มาตรา ๑๔ เมื่อนายทะเบียนเห็นว่าคำขอและข้อบังคับถูกต้อง และวัตถุประสงค์ไม่ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือไม่เป็นภัยอันตรายต่อความสงบสุขของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ และรายการซึ่งจัดแจ้งในคำขอหรือข้อบังคับสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และผู้จะเป็นกรรมการนั้นมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๗ ตลอดจนมีฐานะและความประพฤติเหมาะสมในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสมาคม ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนให้แก่สมาคมนั้น และประกาศการจัดตั้งในราชกิจจานุเบกษา

ในชั้นการรับคำขอให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของราชการ

ถ้านายทะเบียนเห็นว่าในการขอจดทะเบียนไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่งให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้อง เมื่อได้แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงถูกต้องแล้วให้นายทะเบียนออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนให้

ถ้าผู้จดทะเบียนไม่แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องตามวรรคสองภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่งของนายทะเบียน หรือหากนายทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นว่า วัตถุประสงค์ตามที่ยื่นคำขอมิได้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งให้นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนและแจ้งคำสั่งไม่รับจดทะเบียนพร้อมด้วยเหตุผลไปยังผู้จดทะเบียนทราบโดยมิชักช้า

ให้ผู้จดทะเบียนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อคณะกรรมการได้ โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่งไม่รับจดทะเบียน

ให้คณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์และแจ้งคำวินิจฉัยให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับหนังสืออุทธรณ์ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

ส่วนที่ ๒

การดำเนินกิจการของสมาคม

มาตรา ๑๕ สมาคมต้องใช้ชื่อซึ่งมีคำว่า “สมาคม” ประกอบกับชื่อของสมาคม

ให้สมาคมจัดให้มีป้ายชื่อติดไว้หน้าหรือสถานที่ซึ่งเห็นได้ชัดของสำนักงานใหญ่ และสำนักงานสาขาของสมาคม และต้องเป็นอักษรไทยที่มองเห็นได้ชัดเจน จะมีอักษรต่างประเทศกำกับไว้ท้ายหรือใต้ชื่ออักษรไทยด้วยก็ได้ แต่จะต้องมีความหมายสอดคล้องกัน และให้แสดงใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนจัดตั้งไว้ ณ สำนักงานในที่เปิดเผยซึ่งอาจเห็นได้ง่าย

สมาคมใดมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด หากไม่แก้ไขให้ถูกต้องให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้เลิกสมาคมได้

กรรมการไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งหรือสมาชิกของสมาคมจำนวนไม่น้อยกว่าสิบคน มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนตามวรรคหนึ่งต่อคณะกรรมการได้ โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่ง

มาตรา ๑๖ ให้สมาคมมีคณะกรรมการคณะหนึ่งเป็นผู้ดำเนินกิจการของสมาคมและเป็นผู้แทนของสมาคมในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ภายใต้การควบคุมดูแลของที่ประชุมใหญ่

มาตรา ๑๗ ผู้จะเป็นกรรมการของสมาคมต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (๑) อายุยี่สิบปีบริบูรณ์ นับถึงวันที่ยื่นคำขอ
- (๒) มีภูมิลำเนาและถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย
- (๓) ไม่เป็นคนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือคนไร้ความสามารถ

(๔) ไม่เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ พ้นโทษมาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๕ ปี หรือเป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๕) ไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมเสื่อมเสียหรือไม่เหมาะสมที่ขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของสมาคม หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าอาจเป็นภัยต่อเศรษฐกิจ ความมั่นคงของประเทศ หรือต่อความสงบเรียบร้อยหรือ ศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นปรปักษ์กับการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง เป็นประมุข

(๖) ไม่เคยถูกนายทะเบียนสั่งให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการสมาคมตามมาตรา ๒๕ เว้นแต่ จะพ้นกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ถูกลงสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๘ การแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือการเปลี่ยนแปลงกรรมการของ สมาคม ให้กระทำตามข้อบังคับของสมาคม และต้องนำไปจดทะเบียนต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่สำนักงาน ใหญ่ตั้งอยู่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการแต่งตั้งหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม หรือมูลนิธิ

กรรมการตามวรรคหนึ่งต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการของ สมาคมทั้งหมด

ในระหว่างที่ยังไม่มีการจดทะเบียนกรรมการชุดใหม่ ถ้าข้อบังคับของสมาคมมิได้กำหนดไว้ เป็นอย่างอื่น ให้กรรมการชุดเดิมปฏิบัติหน้าที่กรรมการต่อไปจนกว่าจะได้มีการจดทะเบียนกรรมการชุดใหม่

กรณีสมาคมไม่มาจดทะเบียนแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือการเปลี่ยนแปลงกรรมการ ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง นายทะเบียนมีอำนาจเรียกให้สมาคม หรือบุคคลที่มีหน้าที่ยื่นคำขอ มาจดทะเบียนภายในเวลาที่กำหนด หากไม่มาให้ถือว่าบุคคลนั้นหรือกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง ไม่สมัครใจ จะเป็นกรรมการต่อไป และให้นายทะเบียนมีคำสั่งจดทะเบียนแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือ การเปลี่ยนแปลงกรรมการเท่าที่มีอยู่ เว้นแต่ คณะกรรมการที่เหลือมีจำนวนน้อยกว่าที่กำหนดในข้อบังคับของ สมาคม ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้เรียกประชุมใหญ่เพื่อมีมติเลือกคณะกรรมการใหม่ให้ครบจำนวน หากไม่อาจเลือกให้ครบจำนวนตามกำหนดในข้อบังคับหรือไม่อาจมีมติได้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ เลิกสมาคมได้

กรรมการไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งหรือสมาชิกของสมาคมจำนวนไม่น้อยกว่าสิบคน มีสิทธิอุทธรณ์ คำสั่งของนายทะเบียนตามวรรคหนึ่งต่อคณะกรรมการได้ โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายในสามสิบ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

มาตรา ๑๙ คณะกรรมการของสมาคมต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญอย่างน้อยปีละครั้ง ณ ท้องที่อันเป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของสมาคม เว้นแต่ข้อบังคับของสมาคมจะกำหนดให้มีการประชุม ณ ท้องที่อื่น ในราชอาณาจักร

ในการเรียกประชุมใหญ่สามัญให้ส่งหนังสือนัดประชุมไปยังกรรมการ ไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ก่อนประชุม เว้นแต่ในกรณีจำเป็นรีบด่วนเพื่อรักษาสิทธิหรือประโยชน์ของสมาคม โดยจะแจ้งการนัดประชุม ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นใดก็ได้

คำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่ให้แจ้งการนัดประชุมด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการ อื่นใดเพื่อให้สมาชิกทุกคนที่มีชื่อในทะเบียนของสมาคมทราบล่วงหน้าอย่างทั่วถึง ก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่า เจ็ดวัน คำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่นั้น ให้ระบุสถานที่ วัน เวลา และสภาพแห่งกิจการที่จะได้ประชุมปรึกษา กัน และให้ระบุข้อความที่จะนำเสนอให้ลงมติด้วย

มาตรา ๒๐ การประชุมใหญ่นั้นถ้าได้นัดเรียกหรือได้ประชุมกัน หรือได้ลงมติฝ่าฝืนบทบัญญัติพระราชบัญญัตินี้ก็ดี หรือฝ่าฝืนข้อบังคับของสมาคมก็ดี เมื่อกรรมการหรือผู้มีส่วนได้เสียคนหนึ่งคนใดร้องขึ้นแล้ว ให้นายทะเบียนเพิกถอนมติของที่ประชุมใหญ่นั้นเสีย แต่ต้องร้องขอต่อนายทะเบียนภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันลงมตินั้น

หลักเกณฑ์ วิธีการในการประชุมของสมาคมให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๒๑ สมาคมต้องปฏิบัติตามข้อบังคับที่ได้จัดแจ้งไว้

ในกรณีที่สมาคมใดดำเนินการอันเป็นการฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้สมาคมนั้นแก้ไขหรือระงับการดำเนินการฝ่าฝืนดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด

มาตรา ๒๒ การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับจะกระทำได้ก็แต่โดยมติของที่ประชุมใหญ่ แต่ถ้าข้อบังคับของสมาคมได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแก้ไขเพิ่มเติมไว้ การแก้ไขเพิ่มเติมต้องเป็นไปตามที่ข้อบังคับกำหนด และต้องนำข้อบังคับที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมไปจดทะเบียนต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่สำนักงานใหญ่ของสมาคม ตั้งอยู่ภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ได้ลงมติ เมื่อนายทะเบียนได้จดทะเบียนแล้วให้มีผลใช้บังคับได้

มาตรา ๒๓ ให้สมาคมจัดทำงบดุลอย่างน้อยครั้งหนึ่งทุกรอบสิบสองเดือน อันจัดว่าเป็นรอบปีในทางบัญชีของสมาคมนั้น

งบดุลนั้นต้องมีรายการแสดงจำนวนสินทรัพย์และหนี้สินของสมาคมกับทั้งบัญชีรายรับรายจ่าย งบดุลต้องทำให้แล้วเสร็จและจัดให้มีผู้สอบบัญชีตรวจสอบแล้วนำเสนอเพื่ออนุมัติต่อที่ประชุมใหญ่ของสมาคมภายในกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่สิ้นปีการบัญชี

มาตรา ๒๔ ให้สมาคมจัดทำรายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินการ เสนอต่อที่ประชุมใหญ่ในคราวที่เสนองบดุล และให้ส่งสำเนารายงานการประชุมกับสำเนางบดุลในรายปีที่ผ่านมาซึ่งผู้ชำระบัญชีที่รับอนุญาตได้รับรองความถูกต้องแล้วไปยังนายทะเบียนภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่มีการประชุมใหญ่

การส่งสำเนารายงานการประชุมกับสำเนางบดุลต่อนายทะเบียน อาจยื่นส่งทางระบบรับส่งอิเล็กทรอนิกส์ได้ตลอดเวลาที่ระบบรับส่งอิเล็กทรอนิกส์เปิดใช้งาน โดยชำระค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายตามที่นายทะเบียนประกาศกำหนด การยื่นสำเนารายงานการประชุมและ/หรือสำเนางบดุลทางระบบหากกระทำเสร็จสมบูรณ์ นอกเวลาทำการปกติหรือนอกวันทำการปกติราชการ ให้ถือว่าเป็นการยื่นในเวลาแรกหรือวันทำการแรกที่เปิดทำการปกติถัดไป ทั้งนี้ ให้ถือตามเวลาของระบบ

รายงานการประชุมและเอกสารประกอบการประชุม ให้เก็บรักษาไว้ไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

มาตรา ๒๕ สมาคมต้องจัดให้มีทะเบียนสมาชิกสมาคมตามแบบที่นายทะเบียนกำหนด และให้เก็บรักษาทะเบียนดังกล่าวพร้อมหลักฐานและเอกสารที่ใช้ประกอบการลงทะเบียนไว้ที่สำนักงานของสมาคมเมื่อมีการรับสมาชิกใหม่หรือมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับทะเบียนสมาชิก ให้สมาคมแจ้งการรับสมาชิกใหม่หรือการเปลี่ยนแปลงนั้นต่อนายทะเบียนภายในวันที่ ๓๑ มกราคมของปีถัดไป

ให้แจ้งการรับสมาชิกใหม่หรือการเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่มีข้อสงสัยว่าสมาคมใดดำเนินการอันเป็นการขัดต่อพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้กรรมการหรือสมาชิกสมาคม หรือกรรมการ พนักงาน ลูกจ้าง

มาชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของสมาคม หรือให้ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือรายงานการประชุมของสมาคมได้

ในกรณีที่คณะกรรมการสมาคม หรือกรรมการสมาคม กระทำการหรืองดเว้นกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ของตนจนทำให้เสื่อมเสียประโยชน์ของสมาคม หรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดในประการที่อาจเป็นภัยต่อเศรษฐกิจ ความมั่นคงของประเทศ หรือต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ปฏิบัติการ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คณะกรรมการหรือกรรมการระงับการปฏิบัติ

(๒) ให้คณะกรรมการหรือกรรมการแก้ไขข้อบกพร่องตามวิธีการและระยะเวลาที่นายทะเบียน

กำหนด

(๓) ให้คณะกรรมการหรือกรรมการหยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราวเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องนั้น ให้เสร็จตามวิธีการและภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด

(๔) ให้คณะกรรมการพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะหรือให้กรรมการซึ่งเกี่ยวข้องกับการนั้นพ้นจากตำแหน่งกรรมการ

หลักเกณฑ์ วิธีการในการใช้อำนาจของนายทะเบียนให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๒๗ เมื่อนายทะเบียนสั่งให้คณะกรรมการสมาคมพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ให้นายทะเบียนแต่งตั้งคณะกรรมการสมาคมชั่วคราวขึ้นคณะหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ และมีสิทธิเช่นเดียวกับคณะกรรมการสมาคม นั้น

เมื่อนายทะเบียนสั่งให้กรรมการคนใดพ้นจากตำแหน่งกรรมการ ให้สมาคมดำเนินการตั้งผู้เป็นกรรมการแทนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่กรรมการพ้นจากตำแหน่ง ถ้ามิได้ตั้งหรือตั้งไม่ได้ตามกำหนดเวลา และนายทะเบียนเห็นสมควร นายทะเบียนอาจแต่งตั้งสมาชิกหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นกรรมการแทน และให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งกรรมการเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน แต่ถ้าวาระของกรรมการผู้นั้นเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน สมาคมจะตั้งกรรมการแทนหรือนายทะเบียนจะดำเนินการแต่งตั้งกรรมการแทนหรือไม่ก็ได้

ในกรณีเช่นนี้ คณะกรรมการหรือกรรมการนั้นไม่มีสิทธิเป็นกรรมการสมาคมอีก เว้นแต่จะพ้นกำหนดสามปีนับแต่วันที่ถูกนายทะเบียนสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๒๘ เมื่อสมาคมใดต้องเลิกไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ให้มีการชำระบัญชีสมาคมนั้นและให้นำความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ทั้งนี้ ให้สมาคมเสนอรายงานการชำระบัญชีต่อนายทะเบียน และให้นายทะเบียนเป็นผู้อนุมัติรายงานนั้น

มาตรา ๒๙ เมื่อได้ชำระบัญชีแล้ว ถ้ามีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใด จะแบ่งให้แก่สมาชิกของสมาคมนั้นไม่ได้ ทรัพย์สินที่เหลือนั้นจะต้องโอนให้แก่สมาคม หรือนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการสาธารณกุศล ตามที่ได้ระบุชื่อไว้ในข้อบังคับของสมาคม หรือถ้าข้อบังคับไม่ได้ระบุชื่อไว้ก็ให้เป็นไปตามมติของที่ประชุมใหญ่ แต่ถ้าข้อบังคับของสมาคมหรือที่ประชุมใหญ่มิได้ระบุผู้รับโอนทรัพย์สินดังกล่าวไว้ หรือระบุไว้แต่ไม่สามารถปฏิบัติได้ ให้ทรัพย์สินที่เหลืออยู่นั้นตกเป็นของแผ่นดิน

ส่วนที่ ๓

การเลิกและเพิกถอนการจดทะเบียน

มาตรา ๓๐ สมาคมย่อมเลิกด้วยเหตุหนึ่งเหตุใด ดังต่อไปนี้

- (๑) เมื่อมีเหตุตามที่กำหนดในข้อบังคับ
- (๒) ถ้าสมาคมตั้งขึ้นไว้เฉพาะระยะเวลาใด เมื่อสิ้นระยะเวลานั้น
- (๓) ถ้าสมาคมตั้งขึ้นเพื่อกระทำการใด เมื่อกิจการนั้นสำเร็จแล้ว
- (๔) เมื่อที่ประชุมใหญ่มีมติให้เลิก
- (๕) เมื่อสมาคมล้มละลาย

(๖) เมื่อนายทะเบียนถอนชื่อสมาคมออกจากทะเบียนตามมาตรา ๓๑

(๗) เมื่อนายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกสมาคมตามมาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๑๘

ให้สมาคมที่เลิกตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในกำหนดเวลาสิบห้าวัน นับแต่วันที่เกิดมีเหตุที่ทำให้เลิก

เมื่อเลิกสมาคมตามวรรคหนึ่งให้นายทะเบียนประกาศการเลิกสมาคมในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๑ ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งถอนชื่อสมาคมออกจากทะเบียนได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อปรากฏในภายหลังการจดทะเบียนว่า วัตถุประสงค์ของสมาคมขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรืออาจเป็นภัยอันตรายต่อความสงบสุขของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ และนายทะเบียนได้สั่งให้แก้ไขแล้วแต่สมาคมไม่ปฏิบัติตามภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด

(๒) เมื่อปรากฏว่าการดำเนินกิจการของสมาคมขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรืออาจเป็นภัยอันตรายต่อความสงบสุขของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ

(๓) เมื่อสมาคมหยุดดำเนินการติดต่อกันตั้งแต่สองปีขึ้นไป

(๔) เมื่อปรากฏว่าสมาคมให้หรือรู้แล้วยอมให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่กรรมการของสมาคมออกแสดงเป็นกรรมการของสมาคม

(๕) เมื่อสมาคมมีสมาชิกเหลือน้อยกว่าสามสิบคนมาเป็นเวลาติดต่อกันกว่าสองปี

(๖) เมื่อไม่มีการแก้ไขหรือระงับการดำเนินการตามที่นายทะเบียนสั่งตามมาตรา ๒๖ วรรคสอง และการฝ่าฝืนดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่สมาคมหรือก่อให้เกิดความเสื่อมเสียแก่ชาติ

(๗) ไม่ส่งสำเนารายงานประจำปีและงบดุลต่อนายทะเบียนตามมาตรา ๒๔

การที่สมาคมไม่จัดให้มีการประชุมใหญ่ของสมาคมติดต่อกันเป็นเวลาสองปี ให้ถือว่าสมาคมหยุดดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๓)

กรณีที่กรรมการใดได้กระทำการหรือดำเนินการในนามสมาคมโดยสมาคมควรรู้หรือควรได้รู้ถึงการกระทำนั้น ให้ถือว่าเป็นการดำเนินการของสมาคม

กรรมการไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งหรือสมาชิกของสมาคมจำนวนไม่น้อยกว่าสิบคน มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนตามวรรคหนึ่งต่อคณะกรรมการได้ โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

หมวด ๔

มูลนิธิต

ส่วนที่ ๑

การจัดตั้งมูลนิธิต

มาตรา ๓๒ การขอจดทะเบียนมูลนิธิตนั้น ให้ผู้ขอจัดตั้งยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่สำนักงานใหญ่ของมูลนิธิตจะตั้งขึ้น

ใบสำคัญการจดทะเบียนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๓ ข้อบังคับของมูลนิธิตอย่างน้อยต้องมีรายการตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อมูลนิธิต ต้องเป็นอักษรไทย จะมีอักษรต่างประเทศด้วยก็ได้ แต่จะต้องมีความหมายสอดคล้องกัน และต้องไม่มีคำหรือความหมายหยาบคาย

(๒) วัตถุประสงค์ของมูลนิธิต

(๓) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่และที่ตั้งสำนักงานสาขาทั้งปวง

(๔) ทรัพย์สินของมูลนิธิตขณะจัดตั้ง โดยต้องแสดงแหล่งที่มาของทรัพย์สินที่ขอบด้วยกฎหมายด้วย ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๕) ข้อกำหนดเกี่ยวกับคณะกรรมการของมูลนิธิต ได้แก่ จำนวนกรรมการ การตั้งกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ และการประชุมของคณะกรรมการ

(๖) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดการมูลนิธิต การจัดการทรัพย์สินและบัญชีของมูลนิธิต

(๗) ข้อกำหนดอื่น ๆ และให้มีผลเมื่อประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๔ เมื่อนายทะเบียนเห็นว่าคำขอและข้อบังคับถูกต้อง และวัตถุประสงค์ไม่ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือไม่เป็นภัยอันตรายต่อความสงบสุขของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ และรายการซึ่งจัดแจ้งในคำขอหรือข้อบังคับสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และผู้จะเป็นกรรมการนั้นมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๗ ตลอดจนมีฐานะและความประพฤติเหมาะสมในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสมาคม ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนให้แก่มูลนิธิตนั้น และประกาศการจัดตั้งในราชกิจจานุเบกษา

ในชั้นการรับคำขอให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของราชการ

ถ้านายทะเบียนเห็นว่าในการขอจดทะเบียนไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่งให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้อง เมื่อได้แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงถูกต้องแล้ว ให้นายทะเบียนออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนให้

ถ้าผู้ขอจดทะเบียนไม่แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องตามวรรคสองภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่งของนายทะเบียน หรือหากนายทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นว่า วัตถุประสงค์ตามที่ยื่นคำขอมิได้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนและแจ้งคำสั่งไม่รับจดทะเบียนพร้อมด้วยเหตุผลไปยังผู้ขอจดทะเบียนทราบโดยมิชักช้า

ให้ผู้ขอจดทะเบียนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อคณะกรรมการได้ โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อ นายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งไม่รับจดทะเบียน

ให้คณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์และแจ้งคำวินิจฉัยให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับหนังสืออุทธรณ์ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

มาตรา ๓๕ ก่อนที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนมูลนิธิ ผู้ขอจัดตั้งมูลนิธิมีสิทธิขออนุญาตจัดตั้ง มูลนิธิได้โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียน สิทธิที่จะขออนุญาตจัดตั้งมูลนิธินี้ไม่ตกทอดไปยังทายาท

ในกรณีที่มีผู้ขอจัดตั้งมูลนิธิหลายคน ถ้าผู้ขอจัดตั้งมูลนิธิคนหนึ่งคนใดใช้สิทธิขออนุญาตจัดตั้ง มูลนิธิ ให้คำขอจัดตั้งมูลนิธินั้นเป็นอันระงับไป

มาตรา ๓๖ ในกรณีที่ผู้ขอจัดตั้งมูลนิธิถึงแก่ความตายก่อนนายทะเบียนรับจดทะเบียนมูลนิธิ ถ้าผู้ตายมิได้ทำพินัยกรรมยกเลิกการจัดตั้งมูลนิธิที่ขอจัดตั้งไว้ให้คำขอจัดตั้งมูลนิธิที่ผู้ตายได้ยื่นไว้ต่อนายทะเบียน ยังคงใช้ได้ต่อไป และให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกหรือผู้ซึ่งผู้ตายมอบหมาย ดำเนินการในฐานะเป็นผู้ขอจัดตั้ง มูลนิธิต่อไป ถ้าบุคคลดังกล่าวไม่ดำเนินการภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ผู้ขอจัดตั้งมูลนิธิถึงแก่ความตาย บุคคลผู้มีส่วนได้เสียหรือพนักงานอัยการจะดำเนินการในฐานะเป็นผู้ขอจัดตั้งมูลนิธินั้นต่อไปก็ได้

ในกรณีที่ไม่สามารถจัดตั้งมูลนิธิขึ้นได้ตามวัตถุประสงค์ที่ผู้ตายกำหนดไว้ ถ้าหากไม่มีพินัยกรรม ของผู้ตายสั่งการในเรื่องนี้ไว้เป็นอย่างอื่นให้นำความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๗๙ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม ถ้าไม่สามารถดำเนินการตามมาตรา ๑๖๗๙ วรรคสอง หรือมูลนิธิจัดตั้งขึ้นไม่ได้ ตามมาตรา ๓๕ ให้ทรัพย์สินที่จัดสรรไว้ตกเป็นมรดกของผู้ตาย

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่มีข้อกำหนดพินัยกรรมให้ก่อตั้งมูลนิธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและ พณิชย์ มาตรา ๑๖๗๖ ให้บุคคลซึ่งมีหน้าที่ที่จะต้องจัดตั้งมูลนิธิตามมาตรา ๑๖๗๗ วรรคหนึ่ง ดำเนินการตาม มาตรา ๓๔ และตามบทบัญญัติแห่งมาตรานี้

ถ้าบุคคลซึ่งมีหน้าที่ที่จะต้องจัดตั้งมูลนิธิตามวรรคหนึ่ง มิได้ขอจดทะเบียนก่อตั้งมูลนิธิภายใน หนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่บุคคลดังกล่าวได้รู้หรือควรรู้ข้อกำหนดพินัยกรรมให้ก่อตั้งมูลนิธิ บุคคลผู้มีส่วนได้เสีย คนหนึ่งคนใดหรือพนักงานอัยการจะเป็นผู้ขอจดทะเบียนมูลนิธิก็ได้

ถ้าผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนมูลนิธิไม่ดำเนินการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องตามคำสั่งของ นายทะเบียนตามมาตรา ๓๔ จนเป็นเหตุให้นายทะเบียนไม่รับจดทะเบียนมูลนิธิเพราะเหตุดังกล่าว บุคคลผู้มีส่วน ได้เสียคนหนึ่งคนใดหรือพนักงานอัยการจะเป็นผู้ขอจดทะเบียนมูลนิธินั้นอีกก็ได้

ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนก่อตั้งมูลนิธิตามมาตรานี้ จะขออนุญาตก่อตั้งมูลนิธิตามมาตรา ๓๕ ไม่ได้

ในกรณีที่มีผู้คัดค้านต่อนายทะเบียนว่าพินัยกรรมนั้นมิได้กำหนดให้ก่อตั้งเป็นมูลนิธิ ให้นายทะเบียนแจ้งให้ผู้คัดค้านไปร้องต่อศาลภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียน และให้นาย ทะเบียนรอการพิจารณาการจดทะเบียนไว้ก่อน จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดในเรื่องดังกล่าว ถ้าผู้คัดค้านไม่ยื่นคำร้องต่อศาลภายในเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนพิจารณาการจดทะเบียนมูลนิธินั้นต่อไป

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่มีข้อกำหนดพินัยกรรมให้จัดตั้งมูลนิธิ ถ้าพินัยกรรมที่ทำไว้มิได้ มีข้อกำหนดเกี่ยวกับรายการตามมาตรา ๓๓ (๑) (๓) (๕) หรือ (๖) ให้ผู้ยื่นคำขอกำหนดรายการดังกล่าวได้ ถ้าผู้มีส่วนได้เสียคนหนึ่งคนใดคัดค้าน ให้นายทะเบียนมีคำสั่งตามที่เห็นสมควร แล้วแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอและ ผู้คัดค้านทราบพร้อมทั้งแจ้งด้วยว่า หากผู้ยื่นคำขอหรือผู้คัดค้านไม่พอใจในคำสั่งดังกล่าว ก็ให้อุทธรณ์ต่อ คณะกรรมการกำกับและพิจารณาอุทธรณ์สมาคมและมูลนิธิภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจาก

นายทะเบียน และให้นายทะเบียนรอการพิจารณาจดทะเบียนไว้ก่อนเพื่อดำเนินการตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการกำกับและพิจารณาอุทธรณ์สมาคมและมูลนิธิ แต่ถ้าไม่มีการร้องคัดค้านคำสั่งของนายทะเบียน ตามมาตรานี้ภายในเวลาที่กำหนดให้นายทะเบียนพิจารณาจดทะเบียนมูลนิธิตามที่ได้มีคำสั่งไว้ต่อไป

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่มีบุคคลหลายรายยื่นคำขอจดทะเบียนมูลนิธิตามพินัยกรรมของเจ้ามรดก รายเดียวกัน ถ้าคำขอนั้นมีข้อขัดแย้งกันให้นายทะเบียนเรียกผู้ยื่นคำขอมาทกลงกัน และถ้าผู้ยื่นคำขอไม่มา ตกลงกัน หรือตกลงกันไม่ได้ภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนดให้นายทะเบียนคืนคำขอและแจ้งให้ผู้ยื่น คำขอไปร้องต่อศาลภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียน

มาตรา ๔๐ เมื่อได้จดทะเบียนมูลนิธิแล้ว ถ้าผู้ขอจัดตั้งมูลนิธิมีชีวิตอยู่ ให้ทรัพย์สินที่จัดสรรไว้ เพื่อการนั้นตกเป็นของมูลนิธิตั้งแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนมูลนิธิเป็นต้นไป

ในกรณีที่ผู้ขอจัดตั้งมูลนิธิถึงแก่ความตายก่อนนายทะเบียนรับจดทะเบียนมูลนิธิ เมื่อได้ จดทะเบียนมูลนิธิแล้ว ให้ทรัพย์สินที่จัดสรรไว้เพื่อการนั้นตกเป็นของมูลนิธิตั้งแต่วันที่ผู้ขอจัดตั้ง มูลินิธิ นั้น ถึงแก่ความตาย

ส่วนที่ ๒

การดำเนินกิจการของมูลนิธิ

มาตรา ๔๑ ให้นำความในมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๘ ของหมวด ๓ สมาคม ส่วนที่ ๒ การดำเนินกิจการของสมาคม มาใช้บังคับกับการดำเนินกิจการของ มูลินิธิโดยอนุโลม

มาตรา ๔๒ การประชุมกรรมการมูลนิธินั้นถ้าได้นัดเรียกหรือได้ประชุมกันหรือได้ลงมติฝ่าฝืน บทบัญญัติพระราชบัญญัตินี้ก็ดี หรือฝ่าฝืนข้อบังคับของมูลนิธิก็ดี เมื่อกรรมการหรือผู้มีส่วนได้เสียคนหนึ่งคนใด ร้องขึ้นแล้วให้นายทะเบียนเพิกถอนมติของที่ประชุมอันผิดระเบียบนั้นเสีย แต่ต้องร้องขอต่อนายทะเบียนภายใน กำหนดสามสิบวันนับแต่วันลงมตินั้น

มาตรา ๔๓ การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับจะกระทำได้ก็แต่โดยมติของที่ประชุม แต่ถ้าข้อบังคับ ของมูลนิธิได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแก้ไขเพิ่มเติมไว้ การแก้ไขเพิ่มเติมต้องเป็นไปตามที่ข้อบังคับกำหนด และต้องนำข้อบังคับที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมไปจดทะเบียนต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่สำนักงานใหญ่ของมูลนิธิ ตั้งอยู่ ภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้ลงมติ เมื่อนายทะเบียนได้จดทะเบียนแล้วให้มีผลใช้บังคับได้

มาตรา ๔๔ ให้นุสนธิจัดทำรายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินการ เสนอต่อที่ประชุมในคราวที่ เสนอบุคคล และให้ส่งสำเนารายงานการประชุมกับสำเนาบุคคลในรายปีที่ผ่านมาซึ่งผู้ชำระบัญชีที่รับอนุญาต ได้รับรองความถูกต้องแล้วไปยังนายทะเบียนภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่มีการประชุมใหญ่

การส่งสำเนารายงานการประชุมกับสำเนาบุคคลต่อนายทะเบียน อาจยื่นส่งทางระบบรับส่ง อิเล็กทรอนิกส์ได้ตลอดเวลาที่ระบบรับส่งอิเล็กทรอนิกส์เปิดใช้งาน โดยชำระค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายตามที่ นายทะเบียนประกาศกำหนด การยื่นสำเนารายงานการประชุมและ/หรือสำเนาบุคคลทางระบบหากกระทำ

เสร็จสมบูรณ์ นอกเวลาทำการปกติหรือนอกวันทำการปกติราชการ ให้ถือว่าเป็นการยื่นในเวลาแรก หรือวันทำการแรกที่เปิดทำการปกติถัดไป ทั้งนี้ ให้ถือตามเวลาของระบบ

รายงานการประชุมและเอกสารประกอบการประชุม ให้เก็บรักษาไว้ไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

มาตรา ๔๕ ให้มูลนิธิมีคณะกรรมการของมูลนิธิเป็นผู้ดำเนินการของมูลนิธิและเป็นผู้แทนของมูลนิธิในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก

บรรดากิจการที่คณะกรรมการของมูลนิธิได้กระทำไป แม้จะปรากฏในภายหลังว่ามีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการแต่งตั้งหรือคุณสมบัติของกรรมการของมูลนิธิ กิจการนั้นย่อมมีผลสมบูรณ์

มาตรา ๔๖ การแก้ไขเพิ่มเติมรายการในข้อบังคับของมูลนิธิจะกระทำได้แต่เฉพาะในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อให้สามารถดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ หรือ

(๒) พฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไปเป็นเหตุให้วัตถุประสงค์ของมูลนิธินั้นมีประโยชน์น้อย หรือไม่อาจดำเนินการให้สมประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธินั้นได้ และวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้น สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เดิมของมูลนิธิ

ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการแก้ไขเพิ่มเติมรายการข้อบังคับเป็นไปตามประกาศกำหนดในกฎกระทรวง

ส่วนที่ ๓

การเลิกและเพิกถอนการจดทะเบียน

มาตรา ๔๗ มูลนิธิย่อมเลิกด้วยเหตุหนึ่งเหตุใด ดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อมีเหตุตามที่กำหนดในข้อบังคับ

(๒) ถ้ามูลนิธิตั้งขึ้นไว้เฉพาะระยะเวลาใด เมื่อสิ้นระยะเวลานั้น

(๓) ถ้ามูลนิธิตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใด และได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์สำเร็จบริบูรณ์แล้ว หรือวัตถุประสงค์นั้นกลายเป็นพ้นวิสัย

(๔) เมื่อมูลนิธินั้นล้มละลาย

(๕) เมื่อนายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกมูลนิธิ ตามมาตรา ๔๙

เมื่อมูลนิธิมีเหตุต้องเลิกตาม (๑) (๒) หรือ (๓) แล้ว ให้คณะกรรมการของมูลนิธิที่อยู่ในตำแหน่งขณะมีการเลิกมูลนิธิแจ้งการเลิกมูลนิธิต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเลิกมูลนิธิ

เมื่อเลิกมูลนิธิตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนประกาศการเลิกมูลนิธิในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๔๘ นายทะเบียนจะมีคำสั่งให้เลิกมูลนิธิได้ในกรณีหนึ่งกรณีใด ดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อปรากฏว่าวัตถุประสงค์ของมูลนิธิขัดต่อกฎหมาย หรือปรากฏในภายหลังการจดทะเบียนว่า วัตถุประสงค์ของมูลนิธิขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรืออาจเป็นภัยอันตรายต่อความสงบสุขของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ และนายทะเบียนได้สั่งให้แก้ไขแล้วแต่มูลนิธิไม่ปฏิบัติตามภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด

(๒) เมื่อปรากฏว่ามูลนิธิกระทำการขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรืออาจเป็นภัยอันตรายต่อความสงบสุขของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ

(๓) เมื่อปรากฏว่ามูลนิธิไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ไม่ว่าเพราะเหตุใด ๆ หรือหยุดดำเนินกิจการตั้งแต่สองปีขึ้นไป

(๔) เมื่อปรากฏว่ามูลนิธิให้หรือรู้แล้วยอมให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่กรรมการของมูลนิธิออกแสดงเป็นกรรมการของมูลนิธิ

(๕) เมื่อมูลนิธิไม่แก้ไขหรือระงับการดำเนินการตามที่นายทะเบียนสั่งตามมาตรา ๓๘ และการฝ่าฝืนดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่มูลนิธิหรือก่อให้เกิดความเสื่อมเสียแก่ชาติ

(๖) ไม่ส่งสำเนารายงานประจำปีและงบดุลต่อนายทะเบียนตามมาตรา ๔๔

หมวด ๔

การตรวจสอบการดำเนินการ

มาตรา ๔๙ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ให้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในอาคาร สถานที่ หรือบริเวณที่ทำการสมาคมหรือมูลนิธิ ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก เพื่อตรวจสอบสถานที่ โบสถ์ วิหาร การจัดให้มีสมาคมหรือมูลนิธิหรือดำเนินการสมาคมและมูลนิธิ ข้อมูล เอกสาร หรือหลักฐานการรับเงิน หรือทรัพย์สิน เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการจัดให้มีหรือดำเนินการสมาคมและมูลนิธิโดยมิชอบ หากมีเหตุจำเป็นต้องดำเนินการต่อเนื่องไปถึงเวลากลางคืน ถ้าปล่อยเย็นเข้าไปเอกสารและหลักฐานอื่นอาจถูกทำลายหรือยกย้ายได้ ให้กระทำได้ แต่ผู้ที่เป็นหัวหน้าการตรวจสอบจะต้องเป็นข้าราชการตั้งแต่ระดับชำนาญการหรือเทียบเท่าขึ้นไป

(๒) จับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งหน้า ซึ่งเป็นความผิดตามที่บัญญัติไว้ตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) ร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน เพื่อให้ดำเนินคดีกับบุคคลที่กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) มีหนังสือเรียกผู้ยื่นคำขออนุญาตจัดตั้งหรือดำเนินการสมาคมและมูลนิธิ หรือบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือชี้แจง หรือส่งเอกสาร หรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา กรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิด หรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) มีคำสั่งเป็นหนังสือให้กรรมการ พนักงาน ลูกจ้าง ตัวแทน หรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของสมาคมหรือมูลนิธิ ชี้แจงแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของสมาคมหรือมูลนิธิ หรือเรียกบุคคลดังกล่าวมาสอบถาม หรือให้ส่งหรือแสดงสมุดบัญชีและเอกสารต่าง ๆ ของสมาคมหรือมูลนิธิเพื่อตรวจสอบ

(๖) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการ หรือนายทะเบียนมอบหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) ผู้ได้รับอนุญาตหรือผู้ครอบครองสถานที่ ต้องอำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๒) ให้เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในการดำเนินการตาม (๔) และ (๕) พนักงานเจ้าหน้าที่จะดำเนินการได้ต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียน

มาตรา ๕๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง และให้บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๖

บทกำหนดโทษ

ส่วนที่ ๑

โทษทางอาญา

มาตรา ๕๑ สมาคมใด หรือมูลนิธิใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖ หรือผู้ใดใช้คำว่า สมาคม หรือมูลนิธิ หรือคำภาษาต่างประเทศซึ่งมีความหมายเดียวกัน ประกอบกับชื่อ ในดวงตรา ป้ายชื่อ จดหมาย ใบแจ้งความ หรือเอกสารอย่างอื่นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการโดยมิได้เป็นสมาคมหรือมูลนิธิที่ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ หรือที่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายต่างประเทศไว้ เว้นแต่เป็นการใช้ประกอบการยื่นขอจดทะเบียนเกี่ยวกับการตั้งสมาคมหรือมูลนิธิ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าหมื่นถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๕๒ ผู้ใดดำเนินกิจการของคณะบุคคลใดโดยกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้บุคคลอื่นหลงเชื่อว่าการนั้นเป็นสมาคม หรือมูลนิธิที่ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ และการกระทำดังกล่าวจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรรมการของสมาคมหรือมูลนิธิผู้ใดดำเนินกิจการผิดวัตถุประสงค์ และการดำเนินกิจการนั้นเป็นภัยอันตรายต่อความสงบสุขของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่ง มีลักษณะเป็นการฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๓ ในกรณีที่คณะกรรมการของสมาคม หรือมูลนิธิไม่แจ้งการเลิกสมาคม หรือมูลนิธิต่อนายทะเบียนภายในระยะเวลาที่กำหนดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน ปรับไม่เกินคนละหนึ่งหมื่นบาท เว้นแต่กรรมการผู้ใดจะพิสูจน์ได้ว่า การที่มีได้แจ้งนั้น มิได้เกิดจากการกระทำของตน

มาตรา ๕๔ กรรมการสมาคมหรือมูลนิธิใดไม่เสนอรายงานการชำระบัญชีต่อนายทะเบียน หรือแบ่งทรัพย์สินของสมาคม หรือมูลนิธิที่เหลืออยู่เมื่อได้ชำระบัญชีแล้วให้แก่สมาชิกของสมาคม หรือกรรมการของสมาคมหรือมูลนิธิ หรือโอนทรัพย์สินดังกล่าวให้แก่บุคคลอื่นอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๕ ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ชำระบัญชีของสมาคม หรือมูลนิธิผู้ใด ปกปิดความจริงในเรื่องรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินของสมาคมหรือมูลนิธินั้น ต้องระวางจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๖ ผู้ใดยังขึ้นแสดงตนเป็นกรรมการของสมาคมหรือมูลนิธิ หรือสมาชิกของสมาคม โดยรู้หรือนายทะเบียนได้ถอนชื่อสมาคม หรือมูลนิธินั้นออกจากทะเบียนแล้ว ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๗ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามมาตรา ๕๔ หรือไม่อำนวยความสะดวกแก่นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเข้าไปตรวจสอบกิจการสมาคมหรือมูลนิธิ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๘ ผู้สอบบัญชีคนได้รับรองบุคคลหรือบัญชีอื่นใดของสมาคมหรือมูลนิธิอันไม่ถูกต้อง หรือทำรายงานเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๙ กรรมการใดของสมาคม หรือมูลนิธิ โดยทุจริตแสดงออกซึ่งความเท็จ หรือปกปิดความจริงต่อที่ประชุมใหญ่ในเรื่องฐานะการเงินของสมาคมหรือมูลนิธินั้น ต้องระวางจำคุกไม่เกินสองปี โทษปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๐ บุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของสมาคม หรือมูลนิธิ

(๑) เอาไปเสีย ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินอันสมาคม หรือมูลนิธิดังกล่าวจำนำไว้ถ้าได้กระทำเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้รับจำนำ

(๒) รู้ว่าเจ้าหน้าที่ของสมาคมหรือมูลนิธิ หรือเจ้าหน้าที่ของบุคคลอื่นซึ่งจะใช้สิทธิของเจ้าหน้าที่ของสมาคมหรือมูลนิธิดังกล่าว บังคับการชำระหนี้จากสมาคมหรือมูลนิธิดังกล่าว ใช้หรือน่าจะใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลให้ชำระหนี้

(๓) ย้าย ช้อน หรือโอนให้แก่ผู้อื่นซึ่งทรัพย์สินของสมาคมหรือมูลนิธิดังกล่าว หรือแกล้งให้สมาคม หรือมูลนิธิดังกล่าวเป็นหนี้ซึ่งไม่เป็นความจริง ถ้าได้กระทำเพื่อมิให้เจ้าหน้าที่ได้รับชำระหนี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

(๔) กระทำการหรือไม่กระทำการเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อตนเอง หรือผู้อื่นอันเป็นการเสียหายแก่สมาคมหรือมูลนิธิ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ส่วนที่ ๒

โทษทางปกครอง

มาตรา ๖๑ ถ้าผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๕๑ ที่ถูกปรับไปแล้ว หากยังคงฝ่าฝืนตามบทบัญญัติดังกล่าว อยู่ต้องระวางโทษปรับทางปกครองอีกวันละไม่เกินหนึ่งพันบาทจนกว่าจะได้เลิกใช้

ส่วนที่ ๓

โทษทางพินัย

มาตรา ๖๒ สมาคม หรือมูลนิธิ หรือกรรมการคนใดมิได้จดทะเบียนข้อบังคับที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมต่อนายทะเบียนภายในระยะเวลาที่กำหนดต้องระวางโทษปรับเป็นพินัยไม่เกินสองหมื่นบาท

สมาคม หรือมูลนิธิใดย้ายที่ทำการสำนักงานใหญ่โดยแจ้งการย้ายที่ทำการสำนักงานใหญ่ของสมาคมหรือมูลนิธิต่อนายทะเบียนภายในระยะเวลาที่กำหนดต้องระวางโทษปรับเป็นพินัยไม่เกินสองหมื่นบาท

สมาคม หรือมูลนิธิ หรือกรรมการคนใดมีหน้าที่ยื่นขอจดทะเบียนการแต่งตั้งหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการมิได้จดทะเบียนข้อบังคับที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมต่อนายทะเบียนภายในระยะเวลาที่กำหนดต้องระวางโทษปรับเป็นพินัยไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๖๓ ผู้ชำระบัญชีใดของสมาคม หรือมูลนิธิ

(๑) ไม่กระทำตามมาตรา ๑๒๕๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(๒) ไม่จดทะเบียนตามมาตรา ๑๒๕๔ มาตรา ๑๒๕๕ มาตรา ๑๒๖๒ หรือมาตรา ๑๒๗๐ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(๓) ไม่ร้องขอต่อศาลตามมาตรา ๑๒๖๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(๔) ไม่ทำบัญชี ตามมาตรา ๑๒๕๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(๕) ไม่ทำรายงาน หรือไม่เปิดเผยรายงานตามมาตรา ๑๒๖๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(๖) ไม่ทำรายงาน หรือไม่ชี้แจงกิจการตามมาตรา ๑๒๗๐ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(๗) ไม่มอบบัญชีและเอกสารตามมาตรา ๑๒๗๑ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(๘) ไม่ทำรายงาน หรือไม่แถลงตามมาตรา ๑๒๖๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(๙) แบ่งคืนทรัพย์สินโดยฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๖๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ต้องระวางโทษปรับเป็นพินัยไม่เกินแปดหมื่นบาท

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๔ ใบอนุญาตจัดตั้งสมาคมและมูลนิธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้ถือว่าเป็นใบสำคัญจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ใช้ได้จนกว่าจะเลิกหรือถูกเพิกถอนสมาคมหรือมูลนิธิ

คำขออนุญาตจัดตั้งสมาคมและมูลนิธิ ที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับและยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือคำอุทธรณ์คำสั่งไม่รับจดทะเบียนที่ได้ยื่นไว้และได้การพิจารณาอุทธรณ์ได้เสร็จสิ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นคำขอตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม

มาตรา ๖๕ บรรดาสมาคมและมูลนิธิที่ได้รับอนุญาตจัดตั้งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงข้อบังคับและการดำเนินการต่าง ๆ ของสมาคมหรือมูลนิธิให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับโดยหากไม่แก้ไขปรับปรุงหรือดำเนินการภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวให้ถือว่าเป็นอันเลิกและให้นายทะเบียนชื้อชื่อสมาคมหรือมูลนิธินั้นออกจากทะเบียนสมาคมหรือทะเบียนมูลนิธิ

ถ้าสมาคมหรือมูลนิธิไม่พอใจในคำสั่งของนายทะเบียนที่ให้ชื้อชื่อออกจากทะเบียนก็มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นได้โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าวและให้นายทะเบียนส่งหนังสืออุทธรณ์ต่อไปยังคณะกรรมการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์ดังกล่าวให้คณะกรรมการวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการได้รับหนังสืออุทธรณ์ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

มาตรา ๖๖ บรรดากฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบที่ออกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะ ๒ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒ สมาคม และส่วนที่ ๓ มูลนิธิ ซึ่งได้ใช้บังคับโดยพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

๑. สมาคม

๑.๑ หนังสือสำคัญการจดทะเบียน

ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท

๑.๒ ใบสำคัญการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลง

ฉบับละ ๕๐๐ บาท

๒. มูลนิธิ

๒.๑ หนังสือสำคัญการจดทะเบียน

ฉบับละ ๕,๐๐๐ บาท

๒.๒ ใบสำคัญการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลง

ฉบับละ ๕๐๐ บาท

ในการออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมจะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมให้แตกต่างกันตามจำนวนเงินหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมก็ได้